

Pened datuvale.

PENED HIKLATALE: SÖL LEDINITIK ‚J. M. SCHLEYER’: DATUVAL < LÜ SÜLS, LÜ PURGATOR U VOTASEIMIO PÖTÜ REID PENÄDA TIÄDÜ
 ‚DÖ LUMEKAPÜK ELA ‚PSEUDO-ESPERANTO’ ’ (TIÄD RIGÄDIK
 DEUTÄNAPÜKIK: ‚UEBER DIE PFUSCHER-SPRACHE DES PSEUDO-
 ESPERANTO’).

O ledinitan!

Danädü hiel Hermann Philipps: cifal attimik < ko nited gretik ekanob reidön feitapenädi ini Linglänapük petradutöli oriki ta el Esperanto: valemäpük ä mätedian ettimik datuvota süperik ora. Liedo nolob nosi dö pot lanavola, ab vemo vilob begespikön pamfläti orik pemäniotöl, o klatal! Kredob, das jünü nitedälör in Volapükamuf, e das silanans Goda kanons sevedükön ori dö pened obik e dö ninäd ona. Ba igo id okanor-la gespikön obe medü dium u drimamagot. Muvemo vilob begön ore, o datuval! säkusadi, das obs: Volapükans < nu gebobs püki, kel no plu binon so dialik e nedöfik, äsä ün tim, kü äpenor feitapenädi fäkädik ora, sekü kelos jafot ora plü dabimon, plü sümedon — ma vöds orik — lumekot jargonik nenleodik, sevabo pük sota ut, lü kel el Esperanto äduton-la bai bepenot orik.

So pö nümed zülid bledila orik el Esperanto peblamon, bi in on konsonats mödik, efe de kils jü mäls, kanons papladön balposvotiko, kelosi go gideto lecedor kodi nepronova pro mens anik. Säkusadoröd, o klatal! obis: Volapükans nutimik, das labobs vödis sümik ön num sovemo gretik, as sams: *stral* (pla el *stal* tima orik), *komprät*, *sanktuar*, *säntret* (pla el *solüd* Volapüka rigik), ... Igo mutobs gebön vödis so nepronovikis, äsä elis *Tsyinän* (sevabo: „Cinän” timü lifüp taledik ora), *Belutsyistän*. Vi!

Pö nümed degid or, o ledinitan! enunor, das Volapük äviton telami konsonatas (egevor samis de el Esperanto, bevü votikos eli *mallonga*). Säkusadoröd, o datuval! obis, das no ekipedobs fasili somik prona! Güo! labobs vödis mödik ko döf pemäniotöl, as sams: *killien* (ün tim ora: „kilagul”), *anna* (pö lifüp ora te fom: *anikna* < pägebon), *kosstepön*, *attim* (timakompenans orik ägebons te vödi: *atim*), e ret.

Pö nümed degbalid (sevabo: balsebalid; nolör-li kuratiko Volapüki nuik?) emäniotor telvokatis sonemik. Ab jenöfo in ‚Esperanto’, leigoäsä in Volapük, koboyumikam vokatas balposvotik tel ad telvokat voik paproibon. Alo tonatakoboyumot somik jinon binön nejönik, bisarik e kanon kodön fikulis pö pron.

Begob ole säkusadi, o klatal! das obs no vitobs nu igo vödis labü vokats balposvotik kil, as sams: *baiäd*, *beiädön* (ün tim ora: „lovegolön”), *näio* (timü lifüp taledik ora: „nebo”). Zuo vöds anik Volapüka rigik nen döf at peceinon ad uts ko vokats balposvotik tel, leigodorös: *lömib* → *rein*; *liläd* → *reid*; *ledanüd* → *baol*, ...!

Suvo äblamiälör eli Zamenhof, das ädütülom-la tonis semik ma pron fikulikis Polänapüke, bi älifom in Polän. Too or it, o datuval! pö nümed degtelid penäda ora elelobor vokätavokatis Volapükik demü jön e benoton onas.

Vüo, ma sev oba, mödikans Volapükanas attimik lecedons tonatis ko vokätamal pluunepu fikulikis pö pron. Niludob, das ön tef at lomäpük orik, efe Deutänapük, äflunon tuvemo ori, do büä iprimor ad davobön Volapüki, ya istudor pükis valasotik plu veldegis (ba suemoröv gudikumö numavödi votik: „vels”). Säkusadoröd obe, begö! o ledinitan! badiniludi häretik somik! Vo diab ekofudükon obi.

Pö nümed degmälid äpleidülör me utos, das Volapük — tapladü el Esperanto — labon deklinafomis zesüdik valik, klu Volapükans kanons spalön vödis, papüri e moni pö telegrafam. Mutob koefön, das nutimo Volapükans no binons so spaliks, bi tusuvo gebons präpodis (samo els *lü, pö, äl*), ven daloyöv gebön datifi in natapüks mödik (sam: „jinos lü ob”). Begob säkusadi ora, o datuval! demü ludigid blamabik kol legivot ora so frutik, äsä datif.

Pö nümed degvelid enunor, das slopans ela Esperanto pämutons ad distidön präpodis sümik: ‚da‘, ‚de‘, kels äbaiädons-la ko gebäd genitifa in Volapük. Ön mod vemo sümik obs: Volapükans atimik < mutobs distidön präpodis sököl: *de, di*. Säkusadoröd obes, o ledinitan! fikulükami somik jafota orik ön kodül menoda e tikava!

Pö nümed teldegtelid estetor, das danädü dist klulik vü poyümots: *-ön, -s* < cänid nenfumbidira ko plunum subsata no mögon — tapladü el ‚Esperanto‘, in kel yümots tefik binons tuvemo sümiks ma pron e penam, sevabo: ‚-i‘, ‚-j‘. Säkusadoröd obes, begö! o man letälenik! das no äkipedobs suemovi gramatik somik, e pö geb Volapüka nuik binos fasilik ad cänidön subsati ko värb, ladyek, e ret! Sams: *pükalön* (el *-ön* binon finot nenfumbidira, zuo kanoy magälön subsati: *pükal*), *repüblük* (sevabo: „pübligän” Volapüka rigik; el *-ik* binon finot ladyeka), *rosadaköl* (el *-öl* malon partisipi).

Pö nümed teldegkilid epenor, das binos-la läb e zesüd ad distidön stipabidiri e mögabidiri (mögastadi). Ye süadob, das distid at kodon fikulis mödik pö stud Volapüka e das Volapükans nuik buükonsöv ad labön te fomi bal atas, soäsä proans ela Esperanto. Ob it i penob semiknaiko in Volapük, klu sevob gudiko, vio fikulos pö naed alik ad välön bali se foms ko *-öv* u *-la*. Säkusadoröd obe, o sapikünan! fibäli e stupi so ledredodikis!

Pö nümed teldeglulid or, o klatal! eblamor eli Esperanto demü poyümot ko sinif nofümik. Begob säkusadi, o ledinitan! das Volapükans ya sis lunüp ön däsper zedons steifülis ad tuvedön sinifi kuratik yümotas mödik rätöfik. Sams: *-äd, -ät* (leigodorös: *gität, blövät, cifät, rabotät*), *-im* (leigodorös: *latinim, badim*), *si-* (leigodorös: *silanan, sikvil*), ... Igo labob tikodi nedälik häretik, das ‚Esperanto‘ noe labon yümotis nemödikum ka Volapük, abi utis ko sinifs nemödikum ka in Volapük.

Pö nümed teldegmälid or, o ledinitan! epenor, das ‚Esperanto‘ labon tu mödikis vödis labü stamäds kil, kelos binon-la badik pro pük vero fasilik e tikavik. Säkusadoröd obes: Volapükans nuik < bundani koboyümavödas ko lims nemu kils! Ekö! sams anik: *vü-kedet-taned, deadanalanana-voled, filama-boadi-cöpan*, ...

Nems kiemavik binons pato küpädiks: *bal-volframina-mäl-klorin* (malatem kiemavik: WCl_6), igo el *fol-lamoniak-tel-nitril-kobaltina-tel-lamoniak-fol-nitritil-kobaltinat* (malatem kiemavik: $[Co(NH_3)_4(NO_2)_2][Co(NH_3)_2(NO_2)_4]$): ba bal vödas lunikün menefa. Säkusadoröd obis, begö! o datuval! das leadobs dabinön vödis so lenaudodikis! Dotob, va el Esperanto nu labon-la sümikis.

Pö nümed teldegvelid emänioror säkädi dolöl pükas mödik, sevabo: dabini präpodas plusinifik ed igo leigatonikas. Liedo noe — ma vöds orik — el Esperanto, abi Volapük perevidöl pefledon me döfs at. Begob ore, o klatal! säkusadi, das Volapükans no fägons ad kleilükön ed ad balugükön sinifi samo präpodas sököl: *a, ad, ön, pö*, e *reta, e reta*. Vo binobs sinans ko sinod tröga, kels nedemons studi mödayelik ora ön jäfud pükava!

Pö nümed teldegjölid älesior, das te lumekans dütülons-la vödis de püks dabinik (pato de latin) nen votükam. Säkusadoröd obes: fovans ora, kelans bleibons gebön vödis mödik pükas dabinotik, sevabo: Linglänapüka (el *dog*), Deutänapüka (el *front*), Litaliyänapüka (el *si!*), Rusänapüka (el *samovar*), e *reta*! Too dotob, das vöds somik pelasumons ini Volapük fa lumekans voik.

Pö nümed teldegzülid enunor, o ledinitan! das Volapük tapladü el Esperanto äviton gebi tusuvik tonas pronoviko fikulikas, mu pato tona: *r*. Begob ore säkusadi, o datuval! demü glöm tio lölik prinsipa orik at! Noe slopans komunik Volapükamufa leno dredons demü gebäd tonata: *r*, abi limans Volapükakadäma, kelans igo jünü zepons nulavödis labü el *r*, as sams: *Barbudeän, bohrin, dimokarp, kromosom*, ... Zuo lio pö non tonata at keoroböv-li ori, o famaban letälenik! ko dalestüm pötöfik?

Finü pened obik vilob begön ore, o datuval famafulik! säkusadi, das distü or no lecedob eli Esperanto püki blamabik, e no cedob, das mutoy-la komipön ta el Esperanto gönü Volapük as yufapük valemik balik pageböl. Valemäpük alik labonös räyuni, ziläki e sogodi okikis! Ba igo no binos-la neluveratik ad büocedön, das spiked Volapüka, efe „Menefe bal, püki bal!”, pö Volapükans nuik te binon fomül vönaoloveikodik, kel lanälükon neki ad komip gönü Volapük, e das Volapükans lanälükumo olasumons-la fraseodi boso puvotüköli, sevabo: „Menefe bal, mekavapükis mödik!”

Pu mutob koefön, das obo — distü or — no labob vili fümädik pö dins somik. Säkusadoröd obe, o ledinitan! häreti nendotik at! Sekü däläl somik noe pükabrul Babülonänik vönik dulon jünü, abi pükabrul Babülonänik nulik ko mekavapüks eprimon.

Ko lestüm,

büosenölo spikotis fütürik nitedik ko or sülo, purgatoro u votaseimo,

„Daniil Morozov’: vicifal Volapükaneffa ä liman kadäma Volapüka,

„Sredneural’sk’ (Rusän),

ün del kilid yulula yela: 2018.

Vög Volapüka. 2018. Nüm: 9. Pads: de 66 jüesa 69.